

Urszula Dudziak (red.), *Instytucjonalny wymiar ochrony życia*, Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2019, ss. 94.

Niezbywalna wartość życia ludzkiego od momentu jego poczęcia od wielu lat stanowi element sporny w relacjach pomiędzy Kościołem Katolickim a współczesną zglobalizowaną cywilizacją. O ile bowiem z punktu widzenia teologii i moralności nie ma wątpliwości, iż godność osoby ludzkiej jest właściwa każdemu człowiekowi, o tyle współczesna medycyna, pozbawiając głosu etykę, zajmuje w tej sprawie odmienne stanowisko, dopuszczając wyjątki od reguły. Tym samym tworzy się powszechnie akceptowany pogląd tolerancji, który daje furtkę do redefinicji pojęć, co w ostateczności może doprowadzić do depenalizacji aborcji i jej powszechnej akceptacji. W tym kontekście szczególnie istotna wydaje się ochrona życia poczętego przez instytucje działające w Polsce oraz obowiązujące w kraju prawodawstwo, ale przede wszystkim konieczne jest uwrażliwienie sumień i dotarcie z ewangelicznym przykazaniem miłości do serc i umysłów wszystkich obywateli.

Recenzowana praca stanowi duży wkład w obecną literaturę przedmiotu. Najistotniejszym przymiotem publikacji jest niewątpliwie jej heterogeniczność tematyki, gdyż w jednej książce ujęto w sposób syntetyczny aspekt teologiczny, pastoralny, prawny, socjologiczny, a także historyczny. Omawiana pozycja ma charakter teoretyczno-badawczy i z uwagi na swoją strukturę może uchodzić za wzór dla innych opracowań naukowych. Przyjęta przez poszczególnych autorów metodologia jest prawidłowa, a jej efektywność ukazuje się w całej treści publikacji.

Układ książki jest klarowny i przejrzysty, umożliwia tym samym podjęcie czytelnikowi lektury, która pomimo omawianej problematyki wykazuje się przystępnością. Duże znaczenie ma także właściwy podział tematyczny, który pomimo obszernego uniwersum zawartego w publikacji, w dużej mierze pozwala na zachowanie odrębności dziedzin i dyscyplin. Monografię otwiera dobrze przygotowany spis treści (s. 5). Po nim umieszczono wstęp napisany przez redaktor pozycji Urszulę Dudziak wprowadzający w problematykę pracy (s. 7–10). Główna część monografii została podzielona na

pięć rozdziałów posiadających odrębnych autorów, oraz na wewnętrzne punkty (s. 11–93).

Rozdział pierwszy napisany przez redaktor publikacji dotyczy aspektu wartości życia ludzkiego i potrzeby jego obrony (s. 11–23). Autorka ukazuje działanie miłości, która stanowiąc naturalne przeciwieństwo nienawiści, zobowiązuje do podjęcia odpowiedzialności i troski za bezbronnych bliźnich. W rozdziale przedstawiono wieloaspektową analizę podstaw do obrony życia ludzkiego, rozpoczynając od wątku teologicznego, obszernie nawiązując przy tym do Pisma Świętego, będącego jednym z filarów wiary, co zasługuje na szczególne uznanie. W dalszej kolejności podjęto analizę omawianej problematyki pod kątem psychologicznym, socjologicznym, a także, po krótko, ekonomicznym. Urszula Dudziak wskazuje na konieczność obrony życia jako zagrożonej współcześnie wartości, a jako drogę pozytywnego działania wskazuje przyjęcie postawy *pro-life*.

Drugi rozdział autorstwa ks. Krzysztofa Smykowskiego opisuje instytucjonalny wymiar obrony życia ludzkiego w Kościele Katolickim (s. 25–33). Podjęto w nim aspekt działań i dokumentów poszczególnych dykasterii Kurii Rzymskiej, a także pozostałych urzędów watykańskich powołanych w celu rozstrzygania kwestii bioetycznych oraz wspierania prawidłowego funkcjonowania służby zdrowia. W drugiej części rozdziału poruszono praktyczną działalność Kościoła oraz jego wielorakich instytucji i podmiotów podejmujących się troski o obronę i godność życia, choćby poprzez prowadzenie szpitali, przytułków i licznych ośrodków wychowawczych.

Rozdział trzeci został napisany przez ks. Juliusza Ryszarda Szytchmilla, który podjął w nim zagadnienie prawa polskiego i jego postawy w obronie życia dzieci poczętych (s. 35–48). Autor przedstawił aspekt tragicznej aborcji dokonanej w jednym z warszawskich szpitali w roku 2016 oraz jej skutków. W dalszej części rozdziału dokonano analizy polskiego prawodawstwa, począwszy od konstytucji, przez inne ustawy z uniwersum medycznego, aż do regulacji związanych z klauzulą sumienia. Konkludując, ks. Szytchmiller podkreślił znaczne niedoskonałości obowiązującego obecnie prawodawstwa oraz konieczność intensyfikacji działań na rzecz realnej obrony życia w duchu poszanowania prawa naturalnego.

Czwarty rozdział autorstwa ks. Janusza Mariańskiego stanowi socjologiczną analizę postaw Polaków wobec życia ludzkiego (s. 49–71). Autor podejmuje zagadnienie przyjmowanych stanowisk z podziałem na wiekowe kategorie badawcze – osoby dorosłe oraz młodzież. Należy podkreślić, iż pomimo opierania się na istniejących, wcześniej już opublikowanych wynikach badań, ich kontekstowa analiza stanowi jeden z ważniejszych fragmentów recenzowanej publikacji, ukazując czytelnikowi moralną

kondycję społeczeństwa oraz wyzwania, jakie w obszarze ewangelizacyjnym i pastoralnym, stoją przed Kościołem w Polsce.

Ostatni, piąty rozdział napisany przez Piotra Guzdkę wpisuje się niejako w tematykę historyczną, stanowi bowiem obszerną notę biograficzną jednego z liderów i głównych propagatorów ruchu pro-life w Polsce – dr. inż. Antoniego Zięby (s. 73–93). Autor w obszernym tekście przedstawił drogę życiową wyżej wskazanego autorytetu, przełom motywujący go do podjęcia aktywnej działalności w obronie praw osoby ludzkiej, a także jego ogromny wkład w budowę świadomości społecznej, krzewiący miłość i odpowiedzialność za drugich.

Cała praca została obszernie oparta na źródłach; powoływano się na Pismo Święte, dokumenty Kościoła, nauczanie papieskie, ale także na liczne pozycje z literatury przedmiotu i wyniki badań społecznych. W tym kontekście negatywny wydźwięk ma fakt, iż prezentację tak licznych i cennych źródeł pozostawiono w miejscu przypisów dolnych. Bardziej eksponowaną formą wydaje się być bowiem bibliografia, usytuowana w przypadku pracy zbiorowej po każdym z rozdziałów, z której jednak zrezygnowano. Z uwagi na wysoką jakość pracy i istotną wagę poruszanej w niej problematyki w konstrukcji monografii należało umieścić także spis treści w języku angielskim, umożliwiając tym samym zagranicznym badaczom i innym osobom zainteresowanym zapoznanie się z treścią tak potrzebnej publikacji.

Podjętą konkluzję nad omawianą monografią, pomimo wyżej przytoczonych uwag o charakterze technicznym, należy podkreślić, iż pod względem wartości merytorycznej i jakości treści, jest ona niezwykle cenną pozycją. Zamieszczony w książce materiał został solidnie opracowany, dzięki czemu może stanowić motywację do podjęcia wzmoczonych działań pastoralnych oraz pewne odniesienie homiletyczne. Biorąc pod uwagę szerokie uniwersum omawianej problematyki, niniejsza publikacja wnosi ważne, bo syntetyczne i wielowątkowe, omówienie istniejącego stanu badań, tym samym stanowi więc obowiązkową lekturę dla wszystkich zainteresowanych tematyką obrony życia poczętego. Z uwagi na użycie w niej dość łatwych konstrukcji językowych i stosunkowo prosty język recenzowana pozycja może być czytana także przez osoby nienależące do świata nauki, tym samym przyczyniając się do promowania niezbywalnej wartości, jaką jest godność osoby ludzkiej.

Jakub Akonom